

Андреас Гросс: “Громадянин та демократ не може бути нейтральним”

Інтерв'ю швейцарського соціаліста, голови місії спостерігачів в Україні часопису “Український тиждень” стало причиною доволі гострих дебатів у кулуарах та в сесійній залі Палацу Європи. Частина депутатів та працівників апарату, прихильники максимальної обережності, висловилися за повну відмову майбутніх спостерігачів від спілкування з журналістами напередодні будь-яких виборів.



Інші зацікавлені особи захищали позицію, згідно з якою громадянський обов’язок є вищим за посадові обмеження. Наша розмова з паном Гроссом — про пропорції індивідуальної свободи в політиці.

Тиждень.ua: Під час вільних дебатів у сесійній залі британський депутат Майк Хенкок, посилаючись на Ваше інтерв’ю Тижню, висловив Вам, як голові місії спостерігачів від Парламентської Асамблеї, [закиди стосовно недостатньої нейтральності в ставленні до української ситуації](#). Що Ви на це відповісте?

- Треба відрізняти ролі керівника місії, спостерігача та громадянина і демократа. Як голова групи, я мушу висловлювати позицію цілої делегації. Як спостерігач, я не маю права втручатися до внутрішніх дебатів між кандидатами. Але я надав інтерв’ю як депутат, демократ, фахівець з питань демократичних процесів у країнах Східної Європи та активний громадянин. Я підкреслив, що висловлююся виключно від себе та викладаю мою особисту позицію.

Позаяк громадянин та демократ не може бути нейтральним. Його відповідальність — говорити те, що він насправді думає, називати речі своїми іменами та ділитися власними аналітичними

спостереженнями. Коли йдеться про зневагу до прав людини, а значить і до демократії, нейтральності не існує.

Я пропоную всім робити висновки відповідно до оригіналу моїх відповідей англійською, які можна побачити на моєму сайті www.andigross.ch. До різних перекладів цього тексту закралася численні неточності, які від подвійного перекладу на українську та знову на англійську подекуди прислужилися до таких змін, що мені часом важко пізнати свої слова.

Читайте також: [Повний текст інтерв'ю з Андреасом Гроссом](#)

Тиждень.ua: Один з членів української делегації розповів нам, що через це інтерв'ю існує проєкт замінити Вас на посаді голови місії спостерігачів від Ради Європи. Ви знаєте про це? Наскільки намір, з юридичної точки зору, може бути здійсненим?

- Ні, до розмови з Вами я нічого подібного не чув. Проте я розпитався довкола себе та дізнався, що один з британських правих справді висловив таку думку. Я відразу ж звернувся до мого українського колеги по групі соціалістів, й Іван Попеску відповів мені, що українська делегація не буде висловлювати такої пропозиції. Мене призначало головою делегації спостерігачів бюро Асамблеї. Тож лише бюро могло б мене замінити на цій посаді.

Тиждень.ua: Під час цієї сесії, в рамках обговорення етичного стандарту члена ПАРЄ, довелося почути думку, що представник Асамблеї не має права публічно порівнювати стан демократії в різних країнах-членах Ради Європи. Ви поділяєте таку позицію?

- Коли не знаєш нікого, крім себе, то й себе не знаєш. Ми усвідомлюємо свої особливості в порівнянні з іншими. Це один з необхідних рушіїв суспільного розвитку. Те саме можна сказати й про науковий аналіз. Найцікавіші відкриття трапляються, коли порівнюється все, і до аналізу долучаються різні елементи на всіх рівнях. Саме тому щоденні порівняння здійснюють як дослідники, так і громадяни.

Тиждень.ua: Повертаючись до теми критичних інтерв'ю іноземних спостерігачів напередодні виборів: де, на Вашу думку, пролягає межа між обов'язком неупередженості та правом на свободу слова та критичне мислення?

- Усі спостерігачі світу зобов'язані залишатися нейтральними щодо різних учасників виборчих змагань. Голова місії до того ж представляє колективну позицію. Але небайдужий громадянин з академічною освітою, якому ставляться питання аналітичного характеру, не може залишатися нейтральним: він зобов'язаний казати, що думає про соціальний, політичний контекст та поширені стандарти поведінки. Так я і зробив. І я є щасливим, що в Україні та поза її межами переважна більшість громадян різних політичних поглядів, зокрема й ті, хто знає цю країну набагато краще за мене, - зрозуміли мене правильно.